

אוצר הנפש

* **		
19:31	18:15	י-ם
19:33	18:37	ת"א
19:33	18:26	חיפה
19:32	18:36	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה אוצר הסיפור

החזקת ראש של רמ"מ בתקיעות הרב המגיד

נספר סיפור: מכל תלמידי המגיד ממעזריטש המגיד בחר ברבי מענדל מויטבסק להיות המקריא אצלו בסדר התקיעות, שבמדה מסוימת זהו שיא עבודת ה' כל השנה – להמשיך אור חדש לעולם. כתוב שמליל ראש השנה עד התקיעות יש הסתלקות של האור שהאיר בעולם בשנה החולפת וכשתוקעים בשופר יורד האור החדש בשביל השנה הבאה. קשור גם לארץ ישראל, ש"תמיד עיני הוי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה". ראשית השנה היא תקיעת שופר. שוב, הוא בחר ברבי מענדלי להיות כל שנה בעל המקריא. הרבי בעצמו הוא הבעל תוקע, הוא ממשיך את האור החדש בפועל, וצריך מישהו להקריא לו.

כשהוא רק אמר 'תקיעה' פעם ראשונה רבי לוי יצחק התעלף על המקום

בשביל מה בכלל צריך מקריא? מה התפקיד שלו? קודם כל, מה ההבדל בין איך שעושים זאת בכל העולם לבין חב"ד? בכל העולם המקריא מקריא ממש, 'תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה'. בחב"ד כבר אן-התפעלות של הקראה בקול ממש, לא להתפעל מהכרזת 'תקיעה' – אם כבר להתפעל מהתקיעה עצמה, ולא מכך שמישהו צועק 'תקיעה'. גם בחב"ד יש מקריא – אפשר לחשוב שאין, לא נכון – אבל הוא מצביע באצבע (סוד הדעת, כמבואר באר"י שאצבע בגימטריא שם אהוה, שם הדעת, במילוי יודין). מן הסתם אצל הבעש"ט והמגיד הוא היה מקריא כמו שנהוג אצל כולם, והמקריא היה רבי מענדלי ויטבסקער.

שוב, כשמספרים את הסיפור הזה מדגישים שהוא היה אברך צעיר, אבל הוא בכיר התלמידים. לפחות בכיר התלמידים כלפי התלמידים, כלפי כולם – מי שנבחר עוד בחיי המגיד להנהיג את כולם. יתכן שזה אפילו לפני שהגיע אדמו"ר הזקן – הוא הגיע רק בשמונה השנים האחרונות של חיי המגיד, לא כתוב מתי היה הסיפור הזה אבל יתכן שהיה לפני כן. פעם אחת הוא לא היה, או שהיה חולה, אז המגיד מינה במקומו את רבי לוי יצחק מברדיטשוב להיות המקריא, מילוי מקום. כשהוא רק אמר 'תקיעה' פעם ראשונה רבי לוי יצחק התעלף על המקום. המגיד היה צריך להעיר אותו. מי שמתעלף מחויות רוחניות – יש בכך בעיה? אולי זה טוב. אם זו בעיה – אם מישהו כאן יתעלף פתאום – כי זו אי-החזקת ראש גם בהתפעלות רוחנית עצומה. צריך מח שליט על הלב, יסוד היסודות של חב"ד, גם כשהלב בוער לה'. מה המגיד אמר אחרי הסיפור הזה? גער קצת ברבי לוי יצחק מברדיטשוב, שאתה לא כמו החבר שלך – הוא כל פעם שאומר 'תקיעה' רואה את אברהם אבינו לפניו ולא מתפעל,

המשך בעמוד הבא

יחסי הורים וילדים בחדש אלול

הפסוק אומר "ומל הוי' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייתך", ראשי תבות אלול. ידוע שאחרי כל התוכחה של הפרשה הקודמת וגם תחלת הפרשה הזאת מגיעים לתשובה – סימן מובהק למה שכתוב בחסידות, בפרט הרבי אומר, שכל התוכחה היא רק לעורר אותנו בתשובה.

עיקר פרשת התשובה בכל התורה היא כאן, בפרשת נצבים. הפסוק הזה הוא במדה מסוימת שיא התשובה, שעל ידי התשובה שלנו מלמטה זוכים שהקב"ה ימול את הלב שלנו.

מכאן רואים שחדש אלול הוא גם הקשר בין הדורות, שה' מל את לבבנו ואת לבב הילדים שלנו. משהו מאד משיחי, מזכיר לנו את הנבואה של "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא [מלאך הברית, שנוכח בכל ברית מילה, ותכליתו] והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". אפשר לומר שהעור הגס שלי שייך אלי, אבל העור הדק שלי משפיע על הזרע שלי, על הילדים שלי. בחסידות איז'ביצא יש הרבה על הנושא הזה – שהדברים הכי דקים אצל האבות אחר כך באים לידי ביטוי ממש אצל ילדים. עיקר החידוש הוא לא רק "את לבבך" אלא "את לבבך ואת לבב זרעך". זה קורה בחדש אלול, והסגולה שבאמת יקרה היא ה"עור בעד עור" – לתת את העור לצדקה וכך להציל את הנפש.

(משיעור אור לכ"ב אלול ע"ג)

אוצר התבונה

העז של ראש השנה

על ראש השנה נאמר "חדות הוי' היא מעוזכם", בחינת "עז וחדוה במקומו". היחוד של עז חדוה הוא סוד מאה קולות השופר דראש השנה. עז זה הוא סוד בנין המלכות מן הגבורות, סוד העז של הקדוש ברוך הוא, שהוא מקור העז של "ישראל עזין שבאומות" – לעמוד לפניו יתברך בתפלות הימים הנוראים בבטחון גמור ש"דידן נצח". לצד עז זה, ה"חדוה" היא ההמתקה שכבר נמצאת בנקודה העתידה להתפתח ולהתפשט, כמבואר במ"א שחדוה היא לשון חד (וכן לשון חידה) – נקודה חדה וראשונית של שמחה שמתפשטת ומתרחבת עד שהיא מגיעה לגילוי (בסדר של חדוה-גילה-שמחה-ששון, כמבואר במ"א). המתקה זו היא סוד טבילת התפוח בדבש בלילה הראשון של ראש השנה. ועוד מופיע העז של ראש השנה בסוד "אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי כי עז לאלהים" –

מדאורייתא ראש השנה הוא יום אחד בלבד, "אחת דבר אלהים", אך "שתיים זו שמעתי", יחיינו מיומים", שני ימי ראש השנה שהם יומא אריכתא. והטעם לכל זה – "כי עז לאלהים", היינו הגבורה הנצרכת לשם בנין המלכות להיות פרצוף שלם הראוי לזיווג והולדה. בראש השנה ממליכים עלינו את ה' ו"אין מלך בלא עם" – עז מתוק ("ומעז יצא מתוק"), בסוד הפסוק "ויתן עז למלכו [עז, בנין המלכות מן הגבורות] וירם קרן משיחו [מתוק, סוד 'אל הוי' ויאר לנו אסרו חג בעבתיים עד קרנות המזבח', 'כי מתוק האור', אורו של משיח] וד"ל.

והנה, סדר העבודה הרוחנית של חדש תשרי קשור ל"ומעז יצא מתוק": בהתחלה ישנם ימי הדין של ראש השנה ויום הכפורים, ימים של "עז", ולאחר מכן, מתגלה ה"מתוק" בימי השמחה של חג הסוכות ושמחת תורה, בהם בא גמר החתונה – תחת החופה-הסוכה – בין כנסת ישראל והקב"ה. ה"מתוק" יוצא דווקא מה"עז" – החתונה בחג הסוכות אפשרית רק אחרי הנסירה בעשרת ימי תשובה. רק כשזו"נ ננסרים (בעשי"ת) הם יכולים לחזור פנים בפנים (בימים שבין יו"כ לסוכות) ואז ניתן להגיע לחבוק (בימי הסוכות) ולזיווג (בשמיני עצרת ושמחת תורה) – הכל בסוד הפסוק "שמאלו תחת לראשי [בעשרת ימי תשובה] וימינו תחבקני [בחג הסוכות ושמיני עצרת ושמחת תורה]".

(משיעור אור לי"ג תשרי ס"ט)

אוצר קצו

צדקה באלול

מצוה עיקרית של חדש אלול ועשרת ימי תשובה היא מצות צדקה. הרמב"ם כותב שמרבים בצדקה בעשרת ימי תשובה, והרבי מסביר שזה מתחיל מחדש אלול. צירוף שם הוי' של חדש אלול יוצא מסופי תיבות של "וצדקה תהיה לנו כי" ועל מצות הצדקה קוראים בפרשת "ראה", בראש חדש אלול או בשבת מברכין אלול.

עוד דבר, אדמו"ר הריי"צ בחלוקת הלימוד של ספר התניא תקן שבכל חדש אלול ובעשרת ימי תשובה ילמדו את אגרת הקדש, שרובה ככולה עוסקת במצות הצדקה (ולא, כפי שאולי היה ניתן לצפות, את אגרת התשובה).

רואים שהענין של הימים האלה הוא צדקה. רש"י מסביר לפי חז"ל שהמעלה הכי גדולה בצדקה, "די מחסורו אשר יחסר לו", היא "לו' זו אשה" – לעשות שידוכים. גם לשדך יהודים לאבינו שבשמים, וכן היהודי הוא הרעיה והשי"ת הוא הדוד – "אני לדודי ודודי לי".

(משיעור א' אלול ע"ו)

המשך: 'אוצר הסיפור':

ואתה אמרת פעם אחת והופיע אברהם אבינו אז אתה מתעלף! קוראים לכך 'בטלן'. אסור לגור בעיר שאין בה עשרה בטלנים.

מי עוד היה 'בטלן' אצל הרב המגיד? החוזה מלובלין. המגיד היה מתפלל את כל התפלה ביחידות. רק כשהגיעו ל"אין כאלהינו" – כל יום, כל בקר – הוא קרא למנין מצומצם שיבוא לתוך החדר ויאמרו עמו "אין כאלהינו". החוזה בא למגיד ממש בסוף ימיו. פעם אחת הוא נכנס להשלים את המנין, לומר "אין כאלהינו" יחד עם המגיד, אבל כשרק התחילו לומר הוא התעלף מהגילויים שהיו שם. גם קראו לו 'בטלן', שלא יכול להחזיק ראש – הוא רואה דברים, 'חיות מיסטיות' לעילא ולעילא, אבל אין לו מספיק דעת להחזיק את עצמו.

שוב, דעת היא מח האחור, כח לרסן את מה שאתה רואה או חווה בפנים (כדי שאת האורות דתהו יהיה אפשר להמשיך וליישב בכלים דתיקון צריך לרסן). ה"מח שליט על הלב" הוא מח הדעת. כתוב בתניא שזהו הרצון שבחכמה, אבל בעצם בין המוחין זהו הכח של האחור. הווארט הזה היה ווארט שרבי מענדלי גם בתור אברך צעיר, יש לו הרבה דעת שהוא יכול לומר 'תקיעה' ומופיע אברהם אבינו, 'שברים' ומופיע יצחק אבינו, 'תרועה' ומופיע יעקב אבינו – כמו בכוונות הפשוטות של התקיעות, ואצל צדיקים הם באים ממש – ואתה לא מתעלף. זה כח מיוחד, מראה על הדעת החזקה, וממילא אפשר להבין למה אדמו"ר הזקן בחר בו להיות הרבי שלו – כי יש לו דעת, הוא בר דעת. שאר התלמידים, הגדולים, כמו רבי לוי יצחק מברדיטשוב, הם בעיקר מדות – רגש קדוש.

(משיעור א' אייר ע"ז)

החתונה
בחג הסוכות
אפשרית רק
אחרי הנסירה
בעשרת ימי
תשובה